
Kyrkomötet Kyrkolivsutskottets betänkande 2013:13

Hanterandet vid avslag av präst- och diakonkandidater

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2013:68, Hanterandet vid avslag av präst- och diakonkandidater.

Kyrkolivsutskottet konstaterar i likhet med Läronämnden att ansvaret för antagning till vinningstjänsten ligger på stiftsnivå och fullgörs av biskop och domkapitel. Utskottet föreslår därför att motion 2013:68 avslås i sin helhet.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:68 punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:68 punkt 2.
3. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:68 punkt 3.

Motionens förslag

Motion 2013: 68 av Helena Klahr Fast, Hanterandet vid avslag av präst- och diakonkandidater

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att rekommendera antagningsenheterna i stiftet att minska väntetiden efter avslag till nästa möjlighet att bli antagen som präst- och diakonkandidat från fem till tre år.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att rekommendera antagningsenheterna i stiftet att meddelandet om avslag ska lämnas i samband med ett längre personligt samtal.
3. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att sammanställa skriftliga instruktioner för hur antagnings- och urvalsprocessen går till, så att både kandidater och kyrkans anställda kan veta vad som gäller.

Yttrande från Läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över motion 2013:68 i Ln 2013:13y, *bilaga 1*.

Bakgrund

Blivande diakoner och präster genomgår ett antagningsförfarande. I motion 2013:68 vill motionären att antagningsenheterna på stiftet rekommenderas att minska väntetiden till ny prövning för dem som fått avslag från fem till tre år. Antagningsenheterna ska också rekommenderas att besked om avslag ska lämnas i samband med ett längre personligt samtal. Därutöver ska kyrkostyrelsen sammanställa skriftligt instruktioner för hur antagnings och urvalsprocessen går till.

Det finns grundläggande bestämmelser i kyrkoordningen om hur man får uppdraget som diakon och präst och vem som ansvarar för att pröva diakon- och

prästkandidaternas kunskaper och lämplighet. Uppdraget att vara diakon eller präst gäller för hela Svenska kyrkan men lämplighetsprövning och vigning sker stiftsvis. Enligt 31 kap. 5 § och 32 kap. 5 § i kyrkoordningen får biskopen endast viga dem som domkapitlet godkänt i diakon- respektive prästexamen. Villkoret för att provas i examen är att kandidaterna genomgått utbildning och praktisk tjänstgöring som kyrkostyrelsen fastställt. Det är sedan domkapitlets uppgift att i examen pröva kandidatens kunskaper och lämplighet, 31 kap. 7 § respektive 32 kap. 7 §. Kyrkoordningen fastställer att en lämplighetsprövning ska ske, men ger inga instruktioner om hur prövningen ska gå till. Det är en fråga för varje domkapitel att avgöra hur antagningen ska utformas.

Antagningsförfarandet är en process där lämplighetsbedömningen ingår som en del. Den slutliga prövningen sker inför antagningen till det avslutande profilåret, då intyg från domkapitel och biskop krävs för att vara behörig till diakon- respektive prästutbildning.

Tidigare motioner

Flera motioner har under senare år uppmärksammat lämplighetsprövningen till vigningstjänsten. Under 2007 avslog kyrkomötet två motioner 2007:14 och 48 som båda innehöll förslag om utredningar om frågor angående lämplighetsprövningen till vigningstjänsten.

Några år senare kom ytterligare en motion 2009:17 i ärendet. I den föreslår motionären att antalet kandidater som provas vid varje antagningstillfälle begränsas, att omprövning efter två år blir möjlig för den kandidat som inte bedömts lämplig och att antagningskonferenserna bara ska ha möjlighet att säga ja eller nej till en kandidat. Kyrkomötet avslog också den motionen. Tillsyns- och uppdragsutskottet anförde i sitt övervägande (TU 2009:3) att diakon- och prästkandidater måste känna trygghet i att antagningen sker på ett professionellt och likvärdigt sätt, men att antagningsförfarandet inte ytterligare ska regleras i kyrkoordningen. Utskottet menade att man bör finna en samsyn när det gäller antagnings- och lämplighetsfrågor i Svenska kyrkan, men att det ska ske genom samråd mellan stiftet, framförallt i biskopsmötet.

I en motion till förra årets kyrkomöte, Mot 2012:10 *Säkra mångfalden i våra vigningstjänster*, föreslås att mångfalden i stiftens rekryteringsprocesser ska ses över och att en åtgärdsplan för detta ska upprättas. Även denna motion avslogs av kyrkomötet. Kyrkolivsutskottet (KI 2012:4) delade motionärens syn att mångfald är en tillgång i rekryteringen av blivande diakoner och präster men utskottet avslog motionen med hänvisning till att antagningsförfarandet till vigningstjänsten är ett stiftsansvar.

Biskopsmötet

Det finns ett stiftsgemensamt dokument för antagning till präst, *Att bli präst i Svenska kyrkan* (Biskopsmötet 1994). Dokumentet beskriver kriterier och huvuddrag för antagningsförfarandet för hela kyrkan vid antagning av prästkandidater. Brevet gavs ut i samverkan med Svenska kyrkans utbildningsnämnd och reviderades 1997. Samråden om antagning av både diakon- och prästkandidater har på olika sätt återkommit i biskopsmötet. Under 2007 och 2008 ledde samtalen fram till en gemensam promemoria *Antagning och lämplighetsprövning*. Ambitionen med promemorian har varit att alla som anmält intresse för att bli diakon eller präst i Svenska kyrkan ska tas emot på ett likvärdigt sätt.

Under 2012 påbörjade biskopsmötet formuleringen av ett nytt biskopsbrev. Brevet kommer att färdigställas under 2013 och innehålla beskrivning av kriterier

och en normalmodell för antagning av både diakoner och präster. Stiftsdiakoner och prästrekryterare med särskild kompetens och ansvar för dessa frågor på stiftet har fungerat som referensgrupp i denna process.

Kriterierna fungerar som redskap i det direkta arbetet med antagningen. De har som syfte att finna kandidater som svarar mot församlingarnas behov av lämpliga präster och diakoner. Rekrytering utifrån särskilda kriterier handlar också om en omsorg om de personer som ska tjänstgöra i vinningstjänsten, att de kommer till sin rätt och kan växa i sina uppdrag.

Materialet ska kunna användas för kandidaterna att ta spjörn emot i deras funderingar inför uppgiften som diakon eller präst i Svenska kyrkan. Biskopsbrevet kan användas på olika sätt under utbildningens gång till exempel som disposition av samtal och vid utformning av praktikrapporter.

Stiftens nätverk för stiftsdiakoner och prästrekryterare träffas varje år för gemensam reflektion, seminarier och föreläsningar med anknytning till antagning- och lämplighetsprövning till vinningstjänsten. Under våren sammanstrålade nätverket till gemensam kompetensutveckling i ämnet ”att rekrytera utan att diskriminera” tillsammans med Diskrimineringsombudsmannen. Vid höstens nätverksmöte i november kommer det nya biskopsbrevet följas upp tillsammans med biskoparna Esbjörn Hagberg och Ragnar Persenius.

Utskottets överväganden

Rubrik

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:68 punkt 1, 2 och 3.

Motionären menar att väntetiden för den kandidat som har fått avslag ska minska från fem till tre år och att avslag ska lämnas i samband med ett längre personligt samtal.

Kyrkolivsutskottet fick en inledande beskrivning av hur antagningsförfarandet av blivande diakoner och präster går till av utskottets två biskopar. Informationen gav särskild inblick i de stift biskoparna representerade men också en allmän överblick av vad som gäller för hela Svenska kyrkan. Under samtalets gång delades erfarenheter om lämplighetsprövningen från fler stift. Det framkom att stiftet vinnlägger sig om att ge god information till de studerande och skapa transparens i antagningsförfarandet och på olika sätt ge stöd till kandidaterna bland annat genom stiftens rekryteringsansvariga.

Det finns en normalmodell för antagning som samtliga stift följer samtidigt som tillämpningen tar hänsyn till de förutsättningar som varje stift har. I biskopsmötet sker också samråd för en gemensam hållning när det gäller antagnings- och lämplighetsfrågorna.

Utskottet konstaterar att det är biskopens uppgift att avgöra om en kandidat ska provas på nytt och hur ett besked om avslag ska ges.

Motionären efterfrågar också skriftliga instruktioner för antagnings- och lämplighetsprövningen av blivande diakoner och präster. Biskopsbrevet *Att bli präst i Svenska kyrkan* är ett sådant dokument som anger gemensamma kriterier och en normalmodell för antagning av präster i Svenska kyrkan. Under hösten kommer biskopsmötet presentera ett nytt brev med redogörelse av kriterier och normalmodell att använda som redskap i stiftens arbete med antagning av både diakoner och präster. Biskopsbrevet kommer att vara väl känt bland diakon- och prästkandidaterna då det kan användas på olika sätt under utbildningens gång till exempel som disposition av samtal och vid utformning av praktikrapporter.

Under 2012 behandlade Kyrkolivsutskottet också en motion som handlade om lämplighetsprövning till vigningstjänsten. Utskottet konstaterade även då att antagningsförfarandet är ett stiftsansvar.

Med hänvisning till vad Läronämnden skriver i sitt yttrande att ”hela ansvaret för antagning till vigningstjänsten ligger på stiftsnivå och fullgörs av biskop och domkapitel” föreslår utskottet att motion 2013:68 avslås i sin helhet.

Uppsala den 27 september 2013

På Kyrkolivsutskottets vägnar

Carina Etander Rimborg, ordförande

Eva Lindström, sekreterare

Beslutande: Carina Etander Rimborg, ordförande, Erik Jonsson, Birgitta Lindén, Bengt A Gustavsson, Christina Meltin Westerlund, Mary Österström, Helena Nordvall, Kristina Sandström, Hans G Erikson, Ann-Sofie Persson, Anders Åkerlund, Roland Johansson, Marianne Kronbäck, Britt Louise Agrell och Britta Broman.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Linn Berglin, Kjerstin Sörngård Thulin, Christer Björk, Elisabeth Rydström, Kerstin Bodell, Bo Lindell, Kekke Paulsson, Monica Karlsson, Anna Ekström, Lilian Sjölund, Berit Simonsson och Berth Löndahl.

Biskoparna Antje Jackelén och Åke Bonnier har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2013:13y

Antagning av präst- och diakonkandidater

Läronämndens yttrande över motion 2013:68

Antagning av präst- och diakonkandidater har att göra med stiftets identitet och funktion inom Svenska kyrkan. Hela ansvaret för antagning av präst- och diakonkandidater ligger på stiftsnivå och fullgörs av biskop och domkapitel.

Uppsala den 21 augusti 2013

På Läronämndens vägnar

Anders Wejryd, ordförande

Christopher Meakin, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Anders Wejryd, ordförande, biskop Ragnar Persenius, biskop Martin Modéus, biskop Hans-Erik Nordin, biskop Thomas Söderberg, biskop Jan-Olof Johansson, biskop Antje Jackelén, biskop Per Eckerdal, biskop Esbjörn Hagberg, biskop Tuulikki Koivunen Bylund, biskop Hans Stiglund, biskop Sven-Bernhard Fast, biskop Eva Brunne, Anna Karin Hammar, Margarethe Isberg, Karin Johannesson, Fredrik Lindström, Jesper Svartvik och Kristin Zeiler.